

Remissvar

Mottagare

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till:

fi.sba.spn@regeringskansliet.se

Datum: 2021-09-13

Ert ärendenummer

Fi2021/01486

Betänkandet Stärkt planering för en hållbar utveckling (SOU 2021:23)

Samhällsbyggarna samlar alla som är med och utvecklar, bygger och förvaltar vårt framtida samhälle. Vi är en branschövergripande ideell nätverksorganisation med 3 500 medlemmar som har spetskompetenser inom samhällsbyggnadsområdets alla delar.

Sammanfattning

- Samhällsbyggarna tillstyrker de förslag som redovisas i betänkandet och ser mycket positivt på utredningens fokus på transporteffektivisering.
- Genom att i större utsträckning likställa de olika trafikslagen kan kommunens markanvändning bli mer effektiv och flexibel.
- Vi tror att förslagen har potential att öka tillgängligheten och bidra till attraktiva och hållbara livsmiljöer.
- För att mobilitetsperspektivet ska bli relevant är det viktigt att inte fastna i den snäva definitionen av fastighet som registerfastighet utan snarare ha perspektivet med en sammanhängande grupp av fastigheter med antal lägenheter eller area; kvarter eller enklav. Lösningar som är säkerställda och kommer fastighetens boende eller verksamhet till godo och ligger utanför fastigheten borde kunna räknas in, via exempelvis servitut eller gemensamhetsanläggning.
- För att säkerställa fortvarighet för mobilitetstjänster behövs kompletterande regelverk. Utredningen torde överväga att någon förrättning liknande inrättande av gemensamhetsanläggning med bindande verkan för deltagande fastigheter ska tillse att tjänster såsom bil- och cykelpooler blir beständigt över tid.
- Resurser bör tillsättas för kompetensutveckling beträffande mobilitet i den fysiska planeringen

Samhällsbyggarna har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på Finansdepartementets betänkande Stärkt planering för en hållbar utveckling (SOU 2021:23) och inkommer härmed med synpunkter.

Syftet med uppdraget är att skapa förutsättningar för en samhällsplanering som främjar hållbara livsmiljöer med minskad miljö- och klimatpåverkan vilket vi från

Samhällsbyggarna stödjer. Det framtida miljöarbetet har också samband med befolkningsutvecklingen och social och fysisk samverkan mellan stad och land.

Vi ser mycket positivt på utredningens fokus på transporteffektivisering. Vi tror att de föreslagna ändringarna av PBL dels ger förutsättningar att säkerställa framkomlighet och tillgänglighet, dels möjliggör mer attraktiva och hållbara livsmiljöer. Förstudier bör genomföras tidigt i översiktsplaneringen och ligga till grund för ökad mobilitet, tillgänglighet och multifunktionell bebyggelsestruktur. En nationell strategi för en hållbar samhälls- och bebyggelsestruktur bör tas fram om översiktsplanen ska få ökad tyngd.

Bredare mobilitetsbegrepp

Samhällsbyggarna välkomnar att bilens särställning i regelverk och praxis fasas ut och ersätts av ett bredare mobilitetsbegrepp. Kommunens parkeringspolicy kan därmed utvecklas så att markanvändningen blir mer effektiv och flexibel. För cykel- och gångtrafiken är förutom yta och framkomlighet även säkerhet och trygghet viktiga faktorer. Dessa färdsätt är väldigt yteffektiva och resurser bör därför användas för att öka deras attraktivitet. Framtidens transporter kommer sannolikt vara multimodala och för att skapa effektiva övergångar mellan olika trafikslag och noder i stadsmiljön behöver kommunerna planera för både persontransporter och varuflöden. För att säkerställa ett sammanhängande system även över kommungränserna kan vissa frågeställningar och även visst ansvar lyftas till regionnivå.

Parkeringsytor

Bilparkering upptar omfattande ytor i tätorter och är därför en viktig del i planeringen av kommunens markanvändning. Prissättning av markanvändning för bilparkering är ett viktigt verktyg i kommunernas markanvändningsplanering och lagstiftningen behöver därför utvecklas för att skapa en fungerande marknad för bilparkering.

Föreslagna regler torde innebära att den totala kostnaden för att uppföra bostadsbebyggelse minskar då färre dyra parkeringsanläggningar behöver byggas. Omfattande parkeringskrav fördyrar byggandet med minskat bostadsbyggande och negativa fördelningseffekter som följd. Dessutom innebär detta att den subventionen av bilplatser i till exempel garage under mark som de boende som inte har bil bistår med bortfaller. Även i storstadsområden täcker hyran för parkeringen bara halva kostnaden i nyproduktionen. Att det finns gestaltningskrav är också av vikt och placering och utformning av parkeringsplatser bör ske med hänsyn till nationell arkitekturpolicy.

Mobilitetskartläggning

Vi är positiva till införandet av mobilitetskartläggningen, men möjligen kan intervallet för rapportering utsträckas till ett längre intervall, i vart fall vart tredje år. Jfr energideklarationer som ska ske vart tionde år eller vid överlåtelse av fastighet. Rapporteringen skall enligt förslaget avse kartläggning inom fastigheten. Lösningar som är säkerställda och kommer fastighetens boende eller verksamhet till godo och ligger utanför fastigheten borde kunna räknas in, via exempelvis servitut eller

gemensamhetsanläggning. För att mobilitetsperspektivet ska bli relevant är det viktigt att inte fastna i den snäva definitionen av fastighet som registerfastighet utan snarare ha perspektivet med en sammanhängande grupp av fastigheter med antal lägenheter eller area; kvarter eller enklav.

Mobilitetstjänster

För mobilitetstjänster dvs tjänst som bara till del kan vara beroende av fysisk anläggning behövs kompletterande regelverk för att säkerställa fortvarigheten. Tjänsterna regleras idag ofta via civilrättsliga avtal på individnivå gentemot leverantör och för kort tid. Utredningen torde överväga att någon förrättning liknande inrättande av gemensamhetsanläggning med bindande verkan för deltagande fastigheter ska tillse att tjänster såsom bil- och cykelpooler och kanske även biljetter för kollektivtrafik blir beständigt över tid. Mobilitetstjänsterna torde i annat fall bli överspelade över tid.

Kompetensutveckling

Samhällsbyggarna välkomnar att utredningen identifierat behovet av kompetensutveckling beträffande mobilitet i den fysiska planeringen. Även Trafikverket betonar vikten av att det trafikstrategiska tänkandet utvecklas och förs in i översiktsplanen. Boverket kan vara lämplig instans och komplettera sin roll att sprida kunskap om PBL med mobilitetsfrågor.

Lars Strömgren
vd Samhällsbyggarna

